

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stoje, peti-vrsta
maloglasni po 1-50
in 2 D, večji oglasni
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
in Pr. večjem g.
naročniku popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Recepčiji se ne vračajo, nebrankirano
pismo se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Ljubljana
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.341
za inštalacijo, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Za novo nemško vlado

Od izstopa nemškega centra se berlinska vlada nahaja v stalni, latentni krizi. Dasiravno centrum ni šel v skrajno opozicijo, marveč lojalno sodeluje v parlamentu in celo glasuje za številne vladne predloge, je vendar položaj vlade vsak dan težavnejši. Tega ne taji niti ono časopisje, ki je odločno za vlado. Med zastopniki političnih strank pa se že vršijo živahni razgovori za ustvaritev novega, sigurnejšega položaja.

Dobro voljo za to, da se sestavi nova vlada na čim bolj širokem temelju, je opaziti predvsem pri voditeljih centra, socialnodemokratih in demokratih. Največje težave vladi in tudi tem načrtom dela samo velekapitalistična nemška ljudska stranka, oziroma njen poslanski klub.

V tej stranki se že dolgo časa vršijo notranji boji med dvema strujama. Ena zagovarja zmerno, konservativno, republikansko politiko in jo vodi sedanji zunanji minister dr. Stresemann. Druga skupina se približuje skrajnim nacionalističnim elementom. Zahteva revizijo weimarske ustave v smislu popolnega centralizma, to je vzpostavitve »Einheitsstaata«. Je proti demokratičnemu izvajanju parlamentarizma in je popolnoma odkrito protisocialna ter zahteva ukinitve številnih pridobitev na polju socialne zakonodaje. To njeno stališče je razumljivo, kajti ona je podpirana od nemške težke industrije in mora zato tudi v javnem življenju zastopati in ščititi njene interese. V kulturnem pogledu je izrazito svobodomiseln. Kar se tiče zunanje politike zahteva takojšnjo izpraznitev zasedenih pokrajin, definitivno določitev vojne odškodnine, vrnitev vseh kolonij in priključitev Avstrije. Ta skupina je na poslednjem obnem zboru zaupnikov dobila večino v vodstvu stranke, v poslanskem klubu pa ji pripadajo skoraj vsi člani na čelu s predsednikom kluba dr. Schotzem, ki tudi vodi to skupino.

Lahko se torej reče, da je nemška ljudska stranka skoraj v celoti ravno v zunanje političnem pogledu v odkritem nasprotju s svojim ustanoviteljem in načelnikom dr. Stresemannom, ki kljub temu že več kot tri leta vodi zunanjo politiko Reicha. Ravno iz vrst lastne stranke pa so pričele padati ostre besede na račun njegove zunanje politike.

Objektivno presojač delovanje dr. Stresemanna kot zunanjega ministra pa je treba priznati, da so te kritike iz vrst nemških strank pretirane. Pod njegovim vodstvom je Nemčija na dostojanstven način po porazu v svetovni vojni bila zopet sprejeta v krog drugih narodov in si v Društvu narodov z modro in miroljubno politiko pridobila lep sloves in ugledno mesto. Njemu gre velika zasluga za Locarno. Ravno ta odločnost dr. Stresemanna pri izvajanju miroljubnega programa, ki je Nemčiji pridobila v svetu novih simpatij, pa je bila povod najhujšim napadom od njegovih ljudi. Še bolj ogorčeni so nastali ti napadi po slabem rezultatu nastopa dr. Stresemanna za manjšino na zadnjem zasedanju Sveta Društva narodov. Časopisje njegove stranke je brez rezerve zavzelo odklonilno stališče napram njegovim taktiki, na eni od zadnjih sej pa so tudi v poslanskem klubu padle pikre besede na njegov račun.

Razdalja med načelnikom in stranko postaja vedno večja in množijo se glasovi, da bo dr. Stresemann ustanovil novo stranko ali pa da se bo priključil demokratom. Slednji so najbolj zvesto podpirali njegovo zunanjo politiko in ne prikrivajo, da bi dr. Stresemanna radi videli na čelu svoje stranke, ki po svojih kapitalističnih ciljih itak daleč ne zaostaja za ljudsko stranko.

Misel ustanoviti novo veliko republikansko stranko že dolgo kroži po nemški javnosti. Stranka bi bila faktično samo razširjena demokratska stranka, h kateri naj bi pristopili pristaši iz drugih strank. Njen program bi bil absolutno republikanski in demokratski, v zunanji politiki za nadaljevanje dr. Stresemannove, v gospodarski konservativen, v kulturni liberalen. To misel že dolgo časa zagovarja močno razvito časopisje demokratske stranke, ki hoče izkoristiti tudi sedanje spore v ljudski stranki v prilog te zamisli.

Dr. Stresemann, ki se sedaj nahaja na dopustu, molči. Vendar se zdi, da njegov čas še ni prišel in da so preuranjene kombinacije, ki se delajo z njegovo osebo.

Ljudska stranka pa je med tem pod vodstvom dr. Stresemannovih nasprotnikov nadaljevala z dvolično taktiko. V vladi sedita dva njena predstavnika, poslanci pa glasujejo

Delovni program vlade

Seja kronskega sveta - Vlada predložila Nj. Vel. kralju svoj delovni program

Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila v dvoru seja vlade pod kraljevim predsedstvom. Seja je bila najvažnejša od vseh sej po 6. januarju. Imela je namen, da vlada Nj. Vel. kralju predloži svoj program. Zato se je s to sejo počakalo, dokler se ni izvršila končna redakcija proračuna, da se je videlo, s kakšnimi sredstvi vsako ministrstvo razpolaga. Vsak minister je govoril k proračunu in o programu svojega ministrstva kakih 10 minut. V poročilih so nanizali ekscerpte o reformah in delu, ki ga nameravajo v tem letu izvesti. Kot resume iz skupnega programa se je nato izdal komuniké, ki je prvi, odkar je sedanja vlada od 6. januarja prišla s prenosovami.

Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Danes od pol 6 do pol 9 se je vršila seja vlade pod kraljevim predsedstvom. Na seji sta se potrdila in sprejela proračun in finančni zakon za l. 1929-30. Seji je prisostvoval tudi namestnik zunanjega ministra Kumanudi. Posamezni ministri so razvili program in politiko svojega resora.

Notranje ministrstvo je postavilo kot glavno načelo depolitizacijo notranje politike, izbero osebja, korenito zakonitost ter uvedbo uprave, ki bo jamstvo za mir in osebno varnost v državi. V ta namen bo izdalo notranje ministrstvo:

1. Zakon o ustroju notranje uprave, ki bo določil tudi delokrog oblasti, položaj in nazive upravnega osebja, povišanje nagrad osebju, kakor velja to za sodno stroko, disciplinarni posto-

pek itd. 2. Zakon o policiji po potrebah ljudstva in časa. Ta zakon bo izenačil vse obstoječe policijske zakone. 3. Zakon o prestopkih, ki je potreben kot dodatek h kazenskemu zakoniku, ki prestopkov ne vsebuje.

Pravosodno ministrstvo bo izdalo tele zakone: 1. Zakon o ministrski odgovornosti kot sestavni del zakona o vrhovni državni upravi. 2. Pravilnik o državnih sodiščih. 3. Zakon o vrhovni državni upravi. Znižanje števila ministrstev. Ta zakon bo izhodna točka za preosnovo državne uprave. 4. Revizija uradniškega zakona. 5. Zakon o civilno sodnem postopku. 6. Konkurni red. 7. Zakon o zaščiti kreditnih odnošajev. 8. Trgovinski zakon. 9. Zakon o pomorskem pravu. 10. Zemljiško-knjižni zakon za vso državo.

Prosvetno ministrstvo bo izdalo zakon o ureditvi prosvetnega ministrstva, o glavnem prosvetnem svetu, o ljudskih, srednjih šolah, o vseučiliščih, učnih knjigah, o učiteljskih, gledaliških, umetniških šolah, o muzejih, o zaščiti avtorskih pravic, o knjižnicah in o ustanovah prosvetnega ministrstva.

Ministrstvo za vere bo izdalo zakon o ureditvi pravoslavne cerkve in njeni ustavi. Sklenilo bo konkordat z Vatikanom, izdalo zakon o muslimanski verski zajednici in židovski cerkveni organizaciji.

Zdravstveno ministrstvo bo izdalo vrsto zakonov o zatiranju bolezni in o zaščiti ljudskega zdravja.

Finančno ministrstvo bo izdalo zakone, ka-

terih glavni nameni so: izboljšanje denarne in fiskalne politike, državnega kredita in carinskega postopka. Izvršene so vse priprave za zakon o stabilizaciji dinarja, ki bo izdelan v sporazumu z Narodno banko na podlagi sedanjega dinarskega kurza. Zasigurana bo tudi konverzija bankovcev Narodne banke. Carinska politika se bo postavila na nove temelje. Revidirali se bodo carinski tarifi v mejah trgovinskih pogodb. Osnovno izvajanje programa in politike finančnega ministrstva je razumno varčevanje.

Zunanje ministrstvo bo vodilo mirovno politiko. Diplomatska služba se bo preosnovala in je tozadeven zakon že pripravljen. Zunanje ministrstvo bo delalo na zaščiti naših narodnih pravic v inozemstvu.

Vojno ministrstvo bo ostalo na dosedanjem programu in politiki.

Prometno ministrstvo bo izvršilo revizijo tarifov glede na kvalifikacijo blaga na podlagi dobljenih podatkov z ozirom na pravilno izkoriščanje delovnih sil in materiala. Po finančnih možnostih se bodo gradile nove železnice.

Gozdarsko-rudarsko ministrstvo bo izdalo lalo gozdni zakon. Ministrstvo za agrarno reformo bo izvedlo svoja dela do konca.

Vladni program je v splošnem izdelan v duhu načel kraljevega manifesta. Ministrski svetvet je na današnji seji odobril kredite za nakup semen za pomladansko setev. Sklenilo se je, ustanoviti privilegirano kmetijsko banko s temeljno glavnico 300 milj. Din, ki se lahko zviša na 1 milijardo. Glavnica je zasigurana.

Dva nova zakona sankcionirana

Kralj podpisal zakon o šerijatskih sodiščih in sodnikih ter zakon o državnih pravdnikih

Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je Nj. V. kralj podpisal zakon o šerijatskih sodnikih in sodiščih in državnih pravdnikih. O zakonu o državnih pravdnikih smo bistvene določbe že prinesli. Pri okrajnih sodiščih se lahko zastopstvo državnega pravdnika poveri, ali sodniku pristavu, ali sodnemu pravniku, ali kakoli osebi upravnega značaja, ki jo določi pravosodno ministrstvo. Pri okrajnih sodiščih ostanejo državni pravdniki in namestniki. Pri apelacijskem sodišču ostane višji državni pravdnik in namestnik. Pri kasacijskem sodišču je vrhovni državni pravdnik, čegar mesto bo šele ustanovljeno. Do takrat ostane v Sarajevu, Novem Sadu in Zagrebu pri oddelku A državni nadodvetnik kot dosedaj. V sebi bodo združevali vrhovnega in višjega državnega pravdnika.

Pri oddelku B pri Stolu sedmorice v Zagrebu, ki je vrhovno sodišče v Dalmaciji in Sloveniji, postane vrhovni državni pravdnik

starešina oddelka vrhovnega državnega pravdnika, ki se bo šele ustanovilo, in je izenačen s kasacijskimi sodniki. Njegov namestnik je izenačen z namestniki višjega državnega pravdnika.

Zakon vsebuje splošne predpise disciplinarnega značaja in obbeh državnih zakonov, v katere lahko posega državni pravdnik. Vrhovni državni pravdnik se izenači s kasacijskim podpredsednikom, namestniki s kasacijskimi sodniki, višji državni pravdnik s podpredsednikom apelacijskega sodišča. Državni pravdnik dobiva 300, njegov namestnik 200 Din določen.

V bistvu določa zakon isto, kar je določal načrt bivše narodne skupščine. Vsi državni pravdniki kakor tudi njihovi namestniki, so izenačeni s sodniki okrajnih sodišč. Šel državnega pravdnika na sedežu apelacijskega sodišča je izenačen z apelacijskimi sodniki.

Kalodjera ni več škof

Zagreb, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršil sabor starokatoliške cerkve tistega dela, ki je protiven biskupu Marku Kalodjeri. Na saboru se je razveljavilo izvolitev Kalodjere za biskupa starokatoliške cerkve, ker je bil Kalodjera dne 21. januarja 1924 še član rimskokatoliške cerkve in splitski kanonik. Takrat namreč, ko je bil izvoljen za starokatoliškega biskupa, še ni bil sprejet v starokatoliško cerkev. Radi tega ni bila mogoča izvolitev nečlana starokatoliške cerkve za njenega biskupa. Kalodjera je preslepil člane tedanjega cerkvenega zbora, da so ga izvolili za škofa. Medtem se je ugotovilo, da je on šele dne 4. februarja 1924 v Splitu podal ostavko na okrajnem glavarstvu na svoje mesto v rimskokatoliški cerkvi in javil svoj vstop v starokatoliško cerkev. Danes ga je starokatoliška cerkev izključila kot škofa in izključitev prijavila ministrstvu za vere. Zagrebška starokatoliška cerkev je izvolila za škofijskega upravnika župnika Cerovskega.

Zagrebske vesti

Prvi osebni vlak na liški progi je danes odpejal v Split po 55 dnevnem odmoru.

Kongres arhitektov se vrši dne 23. do 25. marca v Zagrebu. Obravnavali bodo o svrhu priročniku »Graditelj«, novem obrtnem zakonu, tehniški šoli, davkih in taksah. Kongresa se bodo udeležile delegacije iz Belgrada, Zemuna, Osijeka, Sarajeva, Splita, Sušaka, Ljubljane in Maribora.

Delo zakonod. sveta

Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) O seji vrhovnega zakonodajnega sveta je izdan ta-le komuniké: »Seja je trajala od 3.15 do 7. Obravnaval se je zakon o zlorabah v državni službi. Debata o predlogu je končana. V imenu ministrstva je poročal dr. Ajzner. Prihodnja seja bo jutri ob 3.30. Dnevni red: pravilnik o ugotovitvi zdravstvenega stanja državnih uradnikov, zakonski načrt o državnem svetu.«

Ureditev predvojnih francoskih dolgov

Že več dni razpravlja vlada zelo intenzivno vprašanje francoskih predvojnih dolgov. Po številnih konferencah posameznih ministrov, zlasti voditeljev gospodarskih resorov, je bila v sredo seja finančno-gospodarskega odbora ministrov. Vsled važnosti vprašanja so se seje udeležili tudi min. predsednik gen. Živković, minister Uzunović in guverner Narodne banke Bajloni. Na seji je prišlo do važnih sklepov, ki pa se zaenkrat še niso sporočili javnosti. Naši strokovnjaki za končno rešitev tega perečega vprašanja so dobili potrebna navodila. Še naprej pa bodo posamezni ministri obravnavali posamezne podrobnosti. Po povratku dr. Kumanudija pa bo vlada definitivno izdelala svoje stališče, ker se je dr. Kumanudi pogajal v Zenevi z zastopniki francoskih upnikov. Na vsak način se bo skušalo doseči sporazum še pred zasedanjem mednarodnega sodišča v Haagu in s častnim sporazumom likvidirati to težko vprašanje.

Belgrajske vesti

Belgrad, 21. marca.

Ob smrti francoskega maršala Focha je poslala naša vlada francoski vladi trzbojavno sozlagje. Obenem je poslala prav tak brzovoj belgrajska občina s Savčičevim podpisom.

Načrt uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin je v ministrstvu za socialno politiko izgotovljen.

Konferenca ministrov Uzunoviča, Sverljuge in Savkoviča se je vršila v kabinetu Uzunovičevega ministrstva. Obravnavali so načrt zakona o javnih potih.

Uredbo o besedilu prispege, ki jo naj položijo tisti, ki so dobili nanovo naše državljanstvo, je podpisal notranji minister general Peter Živković.

Preiskava o gospodarstvu bivše narodne skupščine je končana. Dosedanji uradniki, ki so dobili akontacije, so vrnili okrog 130.000 dinarjev.

Promet na Donavi se je z današnjim dnevom zopet otvoril.

Dunajska vremenska napoved: Še bolj toplo, radi dovajanja jugozapadnega zraka. Oblačnost negotova, najbrže le majhna.

Izjava zun. ministra Burova

Dopisniku »Exportateur Francaise« je dal bolgarski zunanji minister Burov daljšo in politično važno izjavo. Za nas je posebno važen oni del izjave, ki govori o Jugoslaviji. Ta del izjave se glasi:

»Sigurno in brez obotavljanja morem reči, da se je v zadnjih mesecih balkanska atmosfera zelo razčistila. Tej činjenici se imamo zahvaliti, da smo mogli začeti preliminarne razgovore, ki nas bodo, kakor upam, v kratkem privedli do pogodbeno ureditve trgovinskih odnosov med balkanskimi državami. Ta ureditev ima za nas posebno važnost, ki presega okvir medbalkanskih odnosov. Poznate našo metodo, da najprej uredimo vsa sporna vprašanja z našimi sosedi in potem šele z bolj oddaljenimi državami. Šele potem, ko uredimo trgovinske odnose z balkanskimi državami, bomo mogli pričeti s sklepanjem trgovinskih pogodb z drugimi deželami.

Kar se tiče Jugoslavije, smo prišli v preliminarnej pogajanjih že zelo daleč. V tem je zlasti srečna modifikacija mednarodne politike in pomirjenje, o čemer sem že prej govoril. Bolgarsko-jugoslovanska meja je bila zaprta poldrugo leto, kar je brez primere v evropskih diplomatskih analih in kar je naravno preprečevalo vsako koristno delo med obema deželama. Eno od prvih dejanj nove jugoslovanske vlade je bila odprava teh odredb. Nato je sledila druga srečna gesta: sklicanje konference v Pirotu, ki dela in sicer pod najugodnejšimi znaki, da likvidira vsa vprašanja lokalnega obmejnega prometa. Zlasti pa, da ustvari stalen in trajen bolgarsko-jugoslovanski organizem, ki naj prepreči ponovitev takšnih eventualnosti, katere so povzročile zatvoritev meje. Samo posebi se razume, da bodo potem, ko bo obstojal med Bolgarsko in Jugoslavijo poseben mešan organizem, ki se bo avtomatično bavil z vsem, kar se dogaja na meji, silno zmanjšani vsi obmejni incidenti in ne bi več motili diplomatskih odnosov med obema deželama.

Kakor hitro dovrši pirotska konferenca svojo nalogo, bo mogoče pričeti pogajanja za trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo. Mi bomo pri tem iniciativni ter povabili jugoslovansko delegacijo, da pride v Sofijo.

Pogajanja z Grčijo še niso tako napredovala. Ali ko bodo rešena vprašanja zasebnih interesov, pridejo na vrsto trgovinska pogajanja. Z Romunijo moramo najprej urediti vprašanje bolgarskih sekvistrov in potem začnemo takoj trgovinska pogajanja. S Turčijo pa je trgovinska pogodba že podpisana. Na splošno moram reči, da bo leto 1929 prineslo definitivno konsolidacijo naših trgovinskih odnosov s sosednjimi državami. Nato pa bomo pričeli z ureditvijo trgovinskih odnosov z oddaljenejšimi državami.

Premagani uporniki

Newyork, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Generala Jezusa Aguirre, voditelja vstajev v Veracruzu so vladne čete po kratkem boju vjele južno od Veracruz, kjer se je v džungli skrival s svojimi pristaši, med katerimi so tudi trije generali. Postavljen je bil takoj pred vojno sodišče. Pričakovati je, da bo po par urah ustreljen. Čete vstajkega generala Monza, ki prodira v pokrajini Sinalta, so dosegle pristanišče Mazatlan in so sedaj v boju z maloštevilnimi četami vladnega generala Carilla, ki se je izven mesta zakopal v strelske järke in odklonil ponudbo Monza, da se uda brez boja. Zasedovanje vstajkega generala Escobarja, ki se umika proti severu, je zelo težavno, ker je pred umikom rekviriral velike množine dinamita iz ameriške tovarne v Torreonu, s katerim sedaj za seboj sistematično ruši železniške proge in mostove.

Vodja mehiških vstajev ustreljen. Vjetj general Jezus Aguirre je bil danes popoldne po obsodbi ustreljen po prekm sodu.

Nasprotne informacije

London, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Reuterjeve vesti iz Mehike poročajo, da hoče general Escobar, ki se je umaknil v Jimenez, zvesti Callesovo vojsko na sever v vstajko ozemlje, da bi jo tam obkolil in napadel. Ze sedaj ogrožajo Callesa za hrbtom vstaji iz držav Nayarit, Guanajuato, Zacatecas in Jalisco. Escobar poroča, da so njegove čete razdrle Callesove železniške in brzojavne zveze za hrbtom.

Nemški kandidat za Južni Tirol

Rim, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Kandidat za južno Tirolsko baron Radio je imel v Meranu in Boznu volivne govore v nemškem jeziku. Izjavil se je za lojalnega italijanskega podanika in za zastopnika posebne skupine podanikov. Poročal je tudi o svojem razgovoru z Mussolinijem, ki ga je pozval, da mu večkrat poroča o željah prebivalstva v provinci Bozen.

Priprave za sprejem Karapanosa

Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Za sprejem grškega zunanjega ministra, ki pride v nedeljo v Belgrad, se vrše slovesne priprave. Na kolodvoru ga bo sprejel namestnik zunanjega ministra dr. Kumanudi, ki se je vrnil v Belgrad in višji uradniki zunanjega ministrstva. Grški zunanji minister bo več dni gost naše vlade.

Davčne osnove novega zemljiškega davka

V Sloveniji bo za male posestnike nižji, za srednje dosedanj, za veleposestnike pa višji - Ves zemljiški davek bo dal 700 milijonov

Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Ob prihodnosti izdelave zakona o neposrednih davkih se je najbolj poudarjalo vprašanje davčne osnove, ki naj bi služila kot temelj zemljiškemu davku. Temelj zemljiškega davka je katastrski čisti donos. V tistih krajih, kjer je dosedaj obstojal, je bil že ugotovljen pred leti v tedanji valuti. Tako se je pokazala potreba valorizacije in revidiranja z ozirom na spremembe gospodarske razmere, produkcije, rentabilnosti in druge. Radi tega je bilo treba ugotoviti količnik, s katerim je treba pomnožiti dosedanj čisti katastrski donos, da bi se mogel zemljiški davek določevati na podlagi novega zakona.

Ze v bivši narodni skupščini se je o tem razpravljalo. Določilo se je, da naj posebna komisija prouči to vprašanje. Dala so se ji navodila, kako naj ugotovi končni količnik za posamezne pokrajine. Komisija še ni končala svojega dela.

Bosna, Hercegovina, Črna gora in Srbija še nimajo določenega donosa in količnika. Za ostale pokrajine pa smo te količnike že objavili. Toda te številke niso izzvale potrebne pozornosti, ker se ni vedelo, v kateri višini se bo določila davčna postavka (stopa). Na ta način te številke niso povedale nič, koliko bo stvarno v posameznih pokrajinah znesel zemljiški davek. To je pa ravno najvitalnejše vprašanje za kmete in posestnike. V zakonu

o neposrednih davkih se je določila postavka zemljiškega davka na 12%, ki naraste z dopolnilnim davkom na 24%. Številke so dobile praktičen značaj. Vsak kmet bo lahko izračunal zemljiški davek. Količniki, ki so se izračunali, so sledeči:

Slovenija 20 (Slovenjgradec 18), Prekmurje 30, Srem 32, Osijek 30, podonavska 29, posavska 29, Zagreb 29, Slavonija 27, zagorska 26, krajiška 25, liško-primorska 24, medijumska 27, Sombolj 32, Bačka, Banat 34, Baranja 27, kninska 20, dalmatinsko-primorska 24.

Količnik je bil torej najbolj zvišan v najplodnejših krajih Srema in Vojvodine. Stalna komisija je, če sodimo po rezultatu, prišla do tega, da stari rezultati niso pravilni. Zato je prišlo do teh navidežno nerazumljivih razlik, ki na prvi pogled ustvarjajo čudno sliko. Stalna komisija je imela na razpolago vse podatke o katastru.

Glede Slovenije je treba poudarjati, da bo za male posestnike zemljiški davek odsej nižji, za srednje bo ostal isti, za veleposestnike pa nekoliko višji. Komisija, ki dela dalje, je ugotovila vsaj približno čisti donos za Bosno in Hercegovino v tuzlanskem in sarajevskem okraju. Za Bosno in Hercegovino bo delala še kakih 14 dni. Nato pride na vrsto Srbija. Po proračunu bo dal zemljiški davek okrog 700 milijonov Din.

Narod časti umrlega velikana

Pariz, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Pogreb maršala Focha bo šele v nedeljo, da se omogoči inozemskim delegacijam potovanje v Pariz. Truplo bodo v soboto zvečer položili na oder pod slavnostnim lokom ob strani groba neznane vojaka. Od tam bo šel v nedeljo pogreb v notredamsko cerkev, kjer se bodo vršile cerkvene svečanosti, nato pa v invalidski dom, kjer bo maršal Foch pokopan.

Pariz, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Na javnih poslopih so zastave spuščene na pol droga. Velik del listov je izšel s črnim robom in v dolgih člankih slavi zasluge maršala Focha. V hiši žalosti, okoli katere se neprestano zgrinjajo številne množice ljudstva, so se poslovile od umrlega zmagovalca vse oficierne osebnosti. Maršal leži zaenkrat še v svoji smrtni sobi. Obleden je v navadno poljsko uniformo. Na desnih prsih ima veliki križ častne legije, ki mu ga je včeraj zvečer pripel pariški guverner general Gourand. Na levi strani prs pa ima vojno medaljo in nad njo tri vrste odlikovanj, ki so mu jih dali zavezniški kot vrhovnemu poveljniku vseh zavezniških čet. Danes bodo položili truplo na oder v pritličju njegove hiše, da se bo moglo od njega posloviti tudi pariško občinstvo. Med prvimi je prišel danes v hišo žalosti predsednik republike Doumergue v spremstvu bivšega ministrskega predsednika Clemenceau-a. Potem pa je prišla vsa visoka generaliteta, diplomatski kor in zastopnik vojnih zvez. Ob enem s papeževim nuncijem je prišel tudi

maršalov brat, jezuitski pater Foch. Oba duhovna sta skupno blagoslovila pokojnika.

Paris, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Belgijski kralj je danes za dve uri prišel v Pariz, da izkaže maršalu Fochu zadnjo čast.

Poslanska zbornica je dovolila 300.000 fr. za pogreb, ki bo z ozirom na inozemske udeležence šele v tork. Maršal Foch bo pokopan v Invalidskem domu nasproti Napoleonu. V nedeljo opoldne ga bodo položili na oder pri slavnostnem grobu neznane junaka. Pri tem ga bodo stražile delegacije vseh francoskih polkov. Po želji pokojnika se bo pri pogrebu odklanjalo vsako cvetje. Na dan pogreba bodo zaprta vsa gledališča in trgovine.

Rim, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Italijanska vlada bo poslala k pogrebu maršala Caviglia z dvema častnikoma kot zastopnika vojske, kamor bo prišla tudi ena četa alpincev. Italijanski vojaški ataše je izrazil vojnemu ministru Painleveju sožalje v imenu italijanske vlade in položil venec na krsto. Tudi Mussolini je poslal sožalno brzojavko.

London, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Angleški listi pišejo pokojnemu maršalu Fochu dolgo, pristrane posmrtnice. Angleško armado bo pri pogrebu zastopala deputacija, ki jo bo vodil feldmaršal Clumer.

Atene, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Venizelos in vojni minister sta francoskemu vojnemu ministru Painleveju poslala brzojavno sožalje k smrti maršala Focha.

Kongregacijski zakon bo sprejet

Pariz, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Poslanska zbornica je na današnji seji, na kateri se je nadaljevala debata o naknadnih kreditih za l. 1925., odobrila predlog vojnega ministra, da se dovoli 120.000.000 frankov za zboljšanje prehrane francoske vojske. Proti naknadnim kreditom, katere je zahtevala vlada za ekspedicijski kor na Kitajskem, so socialisti ostro protestirali in Poincare je mogel zmagati šele

potem, ko je zahteval zaupnico, za katero je glasovalo 342, proti pa 233 poslancev. Popoldne se je nadaljevala razprava o kongregacijskih zakonih. Po večerajšnjih temperamentnih govorih Brianda in Herriota ni pričakovati senzacij in postopanje radikalno socialnega tiska kaže jasno, da se je stranka že sprijaznila z mislijo, da sprejme te zakone.

500 rudarjev zasutih

Velika nesreča v Ameriki - Dva ekspresna vlaka trčila

Številne žrtve

Newyork, 21. marca. (Telef. »Slov.«) V Parnasu, Pensilvanija, je nastala v rudniku silna eksplozija, ki je pokopala okoli 500 rudarjev. Dosedanja reševalna dela so ostala brezuspešna. Eksplozija se je pripetila kmalu potem, ko so nastopili delo dnevni delavci. Zaenkrat se ni znano, ali so nočni delavci že odšli od dela, ali pa se nahajajo še v jami. Število zasutih se ceni med 300 do 500. Ogenj, ki je nastal v jami takoj po eksploziji, onemogoča, da bi šlo reševalno moštvo v jamo. Do sedaj so potegnili iz jame samo 5 mrtvecev.

Uprava rudnika poroča, da so razen 85, rešeni vsi rudarji in da upa, da bo mogoče rešiti tudi teh 85 rudarjev, ki se nahajajo še v rovih. Nesrečo je povzročila iskra motorja za dvigalo, ki je vžgala plin.

Newyork, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Pri Parrysoundu v državi Ontario je včeraj na enotirni progi med vožnjo trčil zapadni ekspres v vzhodni ekspres, ki je prihajal nasproti z zamudo. Dosedaj so potegnili izpod razvalin 29 strašno razmesarjenih trupel, 4 železniških uradnikov in potnikov iz spalnega vagona, ki je bil pripet za lokomotivo. Ostale vagone so hitro odpeli in tako preprečili, da se razširi ogenj, ki je izbruhnil v spalnem vagonu. Radi pokvarjene brzojavne proge in

velikega snega je prišla pomoč šele več ur pozneje. Število ranjenecv še ni znano.

Pariz, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Nad letališčem pri Marakešu v Maroku sta v zraku v polnem letu trčili skupaj dve letali in padli na tla. 4 piloti so mrtvi, 2 pa težko ranjena.

Egiptska vlada ne vrši svojih obvez

Belgrad, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Naša trgovinska pogodba z Egiptom je stopila v veljavo že davno. Kljub temu pa egiptovski cerinarnice še niso dobile potrebnih navodil o novih tarifnih spremembah. Nasprotno je šla egiptska vlada za tem, da izvede nove postavke svojih tarifov. Med tem so se izvozniki, ki pridejo iz naše države za Egipt v poštev, zlasti izvozniki cementa, obrnili na belgrajsko centralo, da urgira, da se v Egiptu uveljavijo v trgovinski pogodbi določene tarifne postavke, ker bi sicer zlasti naš cement izgubil najvažnejši trg za izvoz.

Preosnova porote v Avstriji. Avstrijska vlada je danes predložila narodnemu svetu predlog o preosnovi porotnih sodišč v mešana sodišča po nemškem vzorcu.

Dvoje stališč o upravi pravoslavne cerkve

Ze za vlade dr. Korošca je ministrstvo za vere izdelalo nov projekt zakona o pravoslavni cerkvi, katerega je sv. Sinod srbske pravoslavne cerkve v Sr. Karlovcih odobrila. Na podlagi tega projekta je zbor srbskih škofov s patriarhom na čelu izdelal novo upravno ustavo srbske pravoslavne cerkve, katere pa je pri prečasnih, zlasti pri bosansko-hercegovskih pravoslavnihih Srbih naletela na precejšen odpor. Med sv. Sinodom in pravoslavno cerkvijo Bosne in Hercegovine je zadnje tedne nastal celo spor, ki zavzema vedno večje dimenzije. Povod temu sporu sta dali dve temeljni točki novoizdelane ustave srbske pravoslavne cerkve, namreč centralizacija hierarhije in odredba, da pravoslavna cerkev v svojem delokrogu sama opravlja svoje imovino.

Nova ustava hoče izločiti iz cerkvene uprave vsak vpliv laikov. Vsa oblast se koncentrira v rokah posameznih škofov, odnosno arhierejskega sabora. Župnika ne voli več ljudstvo, postavlja ga škof. Župnik je predsednik cerkvene občine, a ne od naroda izbran laik. Tudi okroglnega proto (po naše dekana), ne voli več ljudstvo z duhovništvom, marveč ga postavlja škof. Škofu pripada v škofiji vsa oblast. Po novi ustavi, je izločen iz cerkvene uprave vsak laički element.

Prav tako odpravlja nova ustava tudi vse privilegije, ki so jih imeli dosedaj nekateri laiki, zlasti v Bosni in Hercegovini, pri upravi cerkvene imovine.

Opozicijo proti novoizdelani ustavi srbske pravoslavne cerkve vodi Vojislav Šola, nekdanji član bosanskega sabora, bivši zastopnik Bosne v začasnem narodnem predstavništvu. Pred kratkim je pod njegovim vodstvom deputacija iz Bosne in Hercegovine predložila svoje opozicijske zahteve raznim ministrstvom. Razen tega je Vojislav Šola s pomočjo belgrajškega časopisja razvil zadnji čas proti novi cerkveni ustavi veliko kampanjo, hoteč sv. Sinod prisiliti k umiku. Proti tej kampanji opozicije je sv. Sinod odgovoril s sledečo zanimivo izjavo: »Člani sv. Sinoda odklanjajo mišljenje delegatov iz Bosne in Hercegovine, da svečenike voli narod. Od strani naroda se je namreč bati, da bodo ob priliki svečeniških volitev izvoljeni za duhovnike ravno oni, od katerih narod sam ne bo imel koristi. Razen tega bi na ta način prišlo do nezaželenih dogodkov, celo do podkupovanja od strani posameznih svečeniškov. Malokatera volitev bi se izvršila brez pijančevanja in pretepa. Verjetno je tudi, da bi ne bili izvoljeni oni, ki bi narodu koristili. Vse to pa se prepreči, če nastavlja duhovnika škof. Zato se je mogel osvojiti samo ta način. — Prav tako neupravičena je bojazen glede razpolaganja z imovino. Vsaka cerkev bo tudi za naprej svobodno razpolagala s svojo imovino. Težnja gre samo za tem, da se odstrani vpliv laikov na cerkev, da se ne bo dogajalo, da bi v cerkvi odločevali trgovci in rokodelci. Glavna želja je, da se v cerkvi ohrani red, da ostane ona na višini, na kateri je od nekdaj bila ...«

Koliko bo versko ministrstvo upoštevalo želje bosensko-hercegovske deputacije, bomo videli. Saj zakon o pravoslavni cerkvi še ni uzakonjen. M. M.

Proti korupciji na Poljskem

Varšava, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Poljski sejm je po 11 urni burni seji z 240 glasovi proti 126 glasovom sprejel predlog ustavnega odbora, da se odstopi finančni minister Čehovič izročiti državnemu sodišču radi nedovoljenega prekoračenja državnega proračuna v zadnjih letih za okoli pol milijarde zlotov. Socialist Liebermann je v svojem obtožbenem govoru prečital pismo, ki ga je naslovil namestnik finančnega ministra na kabinet in v katerem tako kot odstopilvi finančni minister načelno označuje prekoračenje proračuna za nezakonito. Svoj govor je moral prekiniti, ker so ministri, ki so bili zbrani polnoštevilno, pod vtisom govora želeli sejo ministrskega sveta, v kateri so sklenili, da vlada, ki je med seboj needina, v tej stvari ne sme dati nobene parlamentarne izjave.

Varšava, 21. marca. (Tel. »Slov.«) Član kmetske stranke senator dr. Miklačevski je danes izvršil samomor radi neke podkupovalne afe, ki ni bila popolnoma pojasnjena, politično pa se je zelo izrabljala proti njemu. Bil je na vodilnem mestu velike varšavske banke in kot tak je imel opravka pri nakupu Vzhodne plinske družbe po državi. Ko se je o tem razpravljalo v sejm, je neki drugi kmetski poslanec izjavil, da je eden njegovih tovarišev dobil po Miklačevskem iz pristojnega odbora znatne finančne koristi s tem, da mu je bil preplačan paket akcij, za kar se je moral zavezati, da bo glasoval za nameravano kupno pogodbo. Obtožitelj sam je bil takoj osumljen, da je tudi on dobil od Miklačevskega podkupnino za svoje postopanje pri nakupu, ki pa mu ni zadostovala. Stvar je bila takoj izročena maršalskemu sodišču sejma, ki je že začelo zasliševati udeležence.

Koroški proračun. Finančni minister je vložil ugovore proti koroškemu deželnemu proračunu. Zahteva prihranke za 1.500.000 šilingov s tem, da se ustavi dela za regulacijo rek, za ceste in melioracije, kakor tudi, da se prekine zidanje zdravilišča za bolne na pljučih v Laasu.